

Brief aan de Rotterdamse tuinontwerper Han van Hulzen - bioloog/ecoloog

De natuur is overal aanwezig, en hoe meer kennis je erover vergaart hoe meer je gaat zien en hoe meer je het ook gaat waarderen. Eeuwenlang moest natuur bedwongen worden door de mens en was het in onze perceptie meer onze vijand dan onze vriend. Een “efficiënte” monotone en soortenarm omgeving is ons nu naar de keel gesprongen. We hebben weer behoefte aan natuur en we hebben het hard nodig ook voor ons welzijn. Maar we moeten het ook opnieuw leren kennen en waarderen. Het positieve voor de stadsmens is, dat vooral in de stad een hoge diversiteit aan organismen te vinden is. Hoe hoger de diversiteit aan leefgebieden, hoe meer verschillende organismen er een plekje vinden. Zo broedt de gierzwaluw nu tussen de sponningen van mijn raam. Groeit er een weelderige bloeiende bolletjesraket op een tijdelijk hoopje zand en puin. In een doodgewone straat leeft een diversiteit aan varens op het cement van een oud muurtje dat om die reden nu gekoesterd wordt. Bekijk mos eens van dichtbij, en zie hoe mooi dit oerplantje is. Nat, droog, zuur of juist niet, er is een mossoort die er graag groeit, zelfs op beton zoals muisjesmos.

Als je een stad ziet als een natuurgebied, dan kun je het 't beste vergelijken met een rotsachtige omgeving met wat groene oases. Dit klinkt best exotisch en er zijn ook echte rotsbewoners op afgekomen zoals de duif. Maar de meeste dieren en planten zijn inheems. Duizenden jaren lange co-evolutie tussen planten en insecten heeft er voor gezorgd dat ze in heel veel gevallen helemaal aan elkaar zijn aangepast. Veel insecten zijn dan ook gebonden aan specifieke waardplanten. Gemeentelijke parken en plantsoenen zijn ingericht met prachtige bomen en struiken, maar het zijn bijna altijd gekweekte varianten of exoten. Die zijn dus voor de meeste insecten weinig interessant. Ze bevatten meestal veel minder nectar en worden alleen bezocht door enkele generalisten onder de insecten zoals de honingbij, een van de 350 soorten inheemse soorten.

Omdat tuinen een groot deel van het oppervlak van een stad behelzen, kan de inrichting ervan veel uitmaken voor het succes van inheemse planten en dieren en bijdragen aan een prettiger stadsklimaat. Als je dat wilt bereiken moet zoveel mogelijk uitgaan van een tegelarme natuurlijke tuin. Om het goed te doen moet je je bedenken dat alles met elkaar samenhangt, het één kan niet zonder het ander, natuur is een grote kringloop en een voedselketen. Probeer de vrees voor vergankelijkheid te laten varen, en zie de schoonheid die er in schuilt en het nieuwe leven dat het dode voortbrengt. Een insect haalt zijn voedsel uit bijvoorbeeld bloemen, uitwerpselen, langzaam verterend dode bladeren en rottend hout. Zij zijn op hun beurt weer voedsel voor vogels. Vogels maar ook veel insecten hebben niet alleen voedsel nodig maar ook een woning die net zoals bij ons een plek is waar ze zich veilig voelen. Dat zijn vaak dode plantenstengels, maar ook nesten in de bodem waar bijvoorbeeld de aardhommel leeft.

De mooiste tuin vind ik er een waarin veel te beleven valt, door bijvoorbeeld verschillende successiestadia te creëren. Een tuin als een bosrand, waar vogels zelf hun nest bouwen en beschutting vinden, en vlinders in het zonnetje neerstrijken op nectarplanten. Een boom, struiken, een zonnig open stuk met overblijvende en een- of tweejarige uitbundig bloeiende kruiden. Een alternatief voor groot- en bondbloemige exoten is een veldje met honderden kleine inheemse bloemen van dezelfde soort zoals ereprijs dat een hemelsblauw tapijt oplevert. Ga zoveel mogelijk uit van wat er al is, zoals het bodemtype, hoeveelheid zonlicht en pas daar je keuze op aan. Laat dode bladeren en takken eens liggen zodat er een natuurlijke strooisellaag ontstaat. Vogels vinden daar ook hun nestmateriaal. Beroer de aarde niet te veel zodat je het subtiele samenspel tussen bacteriën schimmels en bodeminsecten niet te veel verstoort. Dan voedt je tuin zichzelf en is bemesting niet nodig. Als je het goed doet zul je veel regenwormen vinden, de ultieme recyclers van organisch materiaal die de bodem luchtig en gezond houden. Bedenk, dat alle planten actief samenwerken met bodemorganismen, ze kunnen eigenlijk niet zonder elkaar. Ik hou zelf ook van dode stengels, alleen al omdat er insecten in huizen. En als je die liever niet laat staan, plaats dan op een luwe plek een insectenhotel. Maai je gras eens minder vaak en laat het eens in bloei komen en zie hoe mooi dat is en hoe talloze insecten er van profiteren. En verder,

water, een emmer desnoods en geniet in onze hete zomers van de vogel die er zich aan laaft en zich er in wast. Heb je een tuin die ruimte geeft aan dieren van groot tot klein zul je van muggen weinig last hebben. In een natuurlijke tuin beleef je de seizoenen met al je zintuigen. De geur van een natuurlijke bodem is heerlijk. Geniet van de verkleuring van bladeren in de herfst en als je geluk hebt krijg je paddenstoelen.

Veel tuinaanlegplezier en natuurlijk de groeten van Han

(06-25140958 – hanvanhulzen@yahoo.com)